

Čís. 4284.

Smluveno-li, že doba splatnosti dluhu záleží na dlužníkově libovůli, dlužno užiti druhé věty Šu 904 obč. zák.

(Rozh. ze dne 21. října 1924, Rv I 1120/24.)

Žalující banka učinila počátkem listopadu 1925 se žalovaným tuto úmluvu: Žalující dá žalovanému k dispozici dle jeho obchodní potřeby švýcarské franky až do výše 100.000; žalovaný za to složí v každém případě oddisponování ku krytí oddisponovaných švýcarských franků na své korunové konto u téže filiálky protihodnotu v korunách, takže tato protihodnota vždy bude vyrovnávati v tom kterém případě oddisponované švýcarské franky dle jejich denního kursu, to jest dle kursu v den oddisponování, vyúčtování těchto obou kont stane se, až kurs švýcarského franku v relaci ke koruně bude nižší, tak aby z toho vyskytl se pro žalovaného zisk z kursovního rozdílu; na tomto zisku bude míti podíl filiálka žalobkyně tou měrou, že jí budou čítány k dobru z oddisponovaných franků úroky v nejvyšší míře 7%, v případě snížení úrokové sazby ve Švýcarech úroky jen této sazbě odpovídající. V dopisech, jež si strany po té vyměnily, přenechala žalobkyně žalovanému dobu splatnosti na vůli. Žalobě, domáhající se na žalovaném zaplacení oddisponovaných 75.878·20 švýc. franků se 7% úroky vyhověl pro c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e potud, že přiznal žalobkyni úroky, zamítl však pro tentokráte žalobu co do jistiny. O d v o l a c í s o u d nevyhověl odvolání žalobkyně, k odvolání žalovaného zamítl pro tentokráte i žalobu ohledně úroků.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolání, uplatňující důvody Šu 503 čís. 2 až 4 c. ř. s., vychází v podstatě z předpokladu, že právní poměr mezi stranami bylo posuzovati jediné podle písemné smlouvy ze dne 3. listopadu 1915, ne však podle rozmluvy, kterou vedli před výměnou oněch dopisů žalovaný s ředitelem žalující firmy F-em. Dovolací soud uvažoval proto v první řadě o tomto náhledu, na jehož správnosti závisejí takřka veškeré vývody dovolatelčiny. Dopisy oněmi sjednaly strany, že žalobkyně poskytne žalovanému úvěr 100.000 švýc. franků, a žalovaný že částku tu zúročí nejvýše 7%. Dobu splatnosti úvěru ve francích přenechala žalobkyně žalovanému, k čemuž žalovaný dodal za tichého souhlasu žalobkyně doložku o nevypověditelnosti tohoto úvěru. Odvolací soud, vykládaje toto ustanovení podle čl. 278 obch. zák. a Šu 914 obč. zák. přihlédl k ústní rozmluvě mezi uvedenými osobami před výměnou dopisů, a vyložil je v ten smysl, že vyúčtování kont, t. j. splacení úvěru včetně úroků ve francích stane se teprve, až kurs švýc. franků klesne v poměru ke K (nyní Kč). Dovolatelka dává přednost slovnímu výkladu ustanovení toho, ale v ten rozum, že byla tím stanovena splatnost dluhu podle možnosti, a že má proto soud určití dobu splatnosti vzhledem ke slušnosti

podle §u 904 obč. zák. třetí věty. Na doklad správnosti svého názoru tvrdila, že výklad ten odpovídá obchodní zvyklosti. Procesní soud, slyšev o tom znalce, zjistil, že takové zvyklosti není. Shledal-li soud ten nadbytečně v tomto smluvním ustanovení jen přemrštěnou ochotu, nejde o skutkové zjištění, nýbrž o právní posouzení věci, jímž vyšší soudy nejsou vázány. Smluvily-li tudíž strany písemně, že doba splatnosti závisí na libovůli dlužníkově, bylo by podle čl. 1 obch. zák., jenž nemá zvláštních ustanovení v tomto směru, užiti skutečně § 904 obč. zák., jak i žalobkyně činí, ale ne třetí věty, nýbrž druhé, ježto jde o závazek převoditelný na dědice. Na místo doby předpokládané odvolacím soudem vstoupil by den smrti žalovaného, čímž by se nedospělo k jinému důsledku než opětně k zamítnutí žaloby pro tentokráte. Odvolací soud vyřídív takto žalobu posoudil tudíž věc správně i ve smyslu názoru zastávaného dovolatelkou.

Čís. 4285.

Nájemní smlouva na určitý čas proměňuje se zcizením nájemního předmětu a pokračováním v nájmu po zcizení v nájemní smlouvu neurčitého trvání s výpovědním právem oběma stranám stejnoměrně příslušejícím.

Ochrana nájemců (zákon ze dne 25. dubna 1924, čís. 85 sb. z. a n.).

»Náhradní byty« ve smyslu §u 31 (1) zák. nejsou byty, jež mimo-soudně, bez soudního svolení k výpovědi byly dány fakticky jako byty náhradní.

(Rozh. ze dne 21. října 1924, Rv I 1522/24.)

Žalované družstvo obývalo původně místnosti v domě čp. 192 a uzavřelo s tehdejším vlastníkem v roce 1919 nájemní smlouvu na 3 léta s půlletní výpovědí. Ježto vlastník potřeboval místnosti pro sebe, vystěhovalo se družstvo do přístavby č. p. 192 a). Nový vlastník pronajatých místností, pronajatých družstvu, dal mu čtvrtletní výpověď, proti níž družstvo namítlo, že jde o budovu, na niž se vztahuje ochrana nájemců, že jde o náhradní místnost ve smyslu §u 31 (2) zákona ze dne 25. dubna 1924, čís. 85 sb. z. a n. a konečně, že byla umluvena pololetní výpověď. Procesní soud první stolice ponechal výpověď v platnosti. Odvolací soud rozsudek potvrdil. Důvody: Že jedná se o nájem v přestavbě a novostavbě, na který se zákon o ochraně nájemníků ze dne 26. dubna 1923, č. 85 sb. z. a n. (ze dne 25. dubna 1924, č. 85 sb. z. a n.), nevztahuje, bylo zjištěno soudem první stolice, ježto úřední povolení ku novostavbě a přestavbě bylo dáno po 27. lednu 1917 (§ 31 (1) zákona). Taktéž druhá námitka odvolatele, že v tomto případě jest možno jedině žádati o svolení k výpovědi ve smyslu §u 31 (2) zákona ze dne 25. dubna 1924, čís. 85 sb. z. a n., jest neopodstatněna. Jak z výkladu Dra Kubisty k odst. (2) §u 31 vyplývá, sluší náhradními byty, pronajatými podle ustanovení §u 1 (2) čís. 9, 12, 13 rozuměti náhradní byty, které po rozumu nového zákona o ochraně nájemníků musily býti opatřeny, aby jejich nynějším nájemníkům mohla býti dána z jejich dřívějšího bytu výpo-